Lieta Nr.C33350915
Lietas arhīva Nr.C-3509-15/20

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Siguldā, 2015.gada 15.oktobrī

Rīgas rajona tiesas tiesnese A.Ilstere rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņas apmēra palielināšanu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 13.jūlijā tiesā saņemts /pers. A/ (turpmāk - prasītāja) pieteikums maza apmēra prasībā pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņas apmēra palielināšanu.

Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 179.panta piekto daļu un Ministru kabineta noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", lūdz palielināt no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru prasītājas labā meitas /pers. C/ dzimušas /datums/, uzturam ik mēnesi Ministru kabineta noteiktajā uzturlīdzekļu minimālajā apmērā.

Prasītāja norādījusi, ka ar Rīgas rajona tiesas 2012.gada 28.februāra spriedumu lietā Nr.C33346311 no atbildētāja par labu prasītājai meitas uzturam ik mēnesi piedzīti 85,37 *euro* (Ls 60) sākot no 2011.gada 29.aprīļa līdz bērna pilngadības sasniegšanai. Norāda, ka prasītājai ir tiesības par labu bērnam saņemt no atbildētāja uzturlīdzekļus 30% apmērā no MK noteiktās minimālās mēneša darba algas, t.i., 108 *euro*. Attiecīgi pašreizējo piedzīto uzturlīdzekļu apmēru palielinot par 22,63 *euro*.

Lūdz lietu izskatīt rakstveida procesā.

2015.gada 17.jūlijā saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta pirmo daļu atbildētājam uz viņa deklarēto dzīves vietu /adrese/, Rīga (lietas 12.lapa), ierakstītā sūtījumā nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa, nosakot termiņu rakstveida paskaidrojumu sniegšanai līdz 2015.gada 20.augustam (lietas 14.lapa).

2015.gada 25.augustā atbildētājam adresētais ierakstītais sūtījums atgriezts tiesai ar Latvijas Pasta darbinieka norādi, ka adresāts piegādes laikā nav mājās, atstāts aicinājums, beidzies glabāšanas laiks (lietas 17.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmo daļu, par lietas izskatīšanu rakstveida procesā un sprieduma pieejamības datumu 2015.gada 15.oktobrī pusēm paziņots 2015.gada 23.septembrī (lietas 21.lapa).

Līdz lietas izskatīšanas dienai sūtījums atpakaļ tiesā nav saņemts.

Saskaņā ar Dzīves vietas deklarēšanas likuma 1.pantu, dzīves vietas deklarēšanas mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu [..].

Civilprocesa likuma 56.^{1}panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja pavēste nosūtīta 56.pantā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai vai izsaucamajai personai ir paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu. Savukārt 56.^{1}panta otrā daļa noteic, ka tiesas dokumenti ir piegādāti uz fiziskās personas deklarētās dzīvesvietas adresi, deklarācijā norādīto papildu adresi, fiziskās personas norādīto adresi saziņai ar tiesu vai juridiskās personas juridisko adresi un no pasta tiek saņemta izziņa par sūtījuma izsniegšanu vai dokumenti tiek nosūtīti atpakaļ, pats par sevi neietekmē dokumentu paziņošanas faktu. Prezumpciju, ka dokumenti ir izsniegti septītajā dienā no to nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu, vai trešajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar elektroniskā pasta sūtījumu, adresāts var atspēkot, norādot uz objektīviem apstākļiem, kas neatkarīgi no viņa gribas bijuši par šķērsli dokumentu saņemšanai norādītajā adresē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu, pusēm izskaidrotas viņu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kā arī izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim.

Atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav sniedzis, un puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim. Lietas izskatīšana mutvārdu procesā nav lūgta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta otrās daļas noteikumiem, paskaidrojumu nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai.

Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmā daļa noteic, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

Pie apstākļiem, kad atbildētājam par prasību ir paziņots pienācīgā veidā un puses nav lūgušas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā.

Rūpes par bērnu nozīmē bērnu uzturēt, tas ir, nodrošināt ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot

garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs ir /pers. C/, dzimušas /datums/, tēvs, kas apstiprinās ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības /apliecības numurs/ kopiju (lietas 23.lapa).

Civillikuma 178.pants noteic, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

No prasības pieteikuma izriet, ka bērns dzīvo kopā ar prasītāju, kura īsteno bērna aprūpi un uzraudzību.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa noteic, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Ievērojot Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Ar Rīgas rajona tiesas 2012.gada 28.februāra spriedumu civillietā Nr.C33346311 no atbildētāja par labu prasītājai meitas /pers. C/, dzimušas /datums/, uzturam katru mēnesi piedzīti Ls 60 (85,37 *euro*), sākot no 2011.gada 29.aprīļa līdz bērna pilngadības sasniegšanai (lietas 27. - 28.lapa).

Tādējādi tiesai nav pamata apšaubīt faktu, ka pušu nepilngadīgā meita atrodas mātes /pers. A/ aprūpē un uzraudzībā, jo minēto apstākli atbildētājs nav apstrīdējis un atbildētāja pienākums ir piedalīties savas meitas uzturēšanā.

Lietas materiālos atrodas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iemaksu nodaļas informācijas pieprasījumu apstrādes daļas 2015.gada 30.septembra izziņa Nr.15/2035478, no kuras redzams, ka laika periodā no 2014.gada septembra līdz 2015.gada 30.septembrim par atbildētāju valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas un apdrošināšanas periodi nav reģistrēti (lietas 25.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

ANO Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta otrā daļa noteic, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnu, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa noteic, ka atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Katra vecāka pienākums ir dot bērnam minimālo uzturlīdzekļu apjomu neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa.

Tādējādi, likumdevējs noteicis, ka bērnu uzturēšanas pienākums ir absolūts.

Tiesa uzskata, ka primārās ir bērna intereses un situācija, kad bērns paliek bez uzturlīdzekļiem, nav pieļaujama.

Prasītāja norāda, ka atbildētājam jāmaksā uzturlīdzekļi Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", noteiktajā minimālajā apmērā. Tādējādi tiesai nav pienākums izvērtēt atbildētāja mantisko stāvokli, jo likumdevējs ir noteicis minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punktā noteikts, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus- katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktā minimālās mēneša darba algas un katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar grozījumiem Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumu Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktā minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros no 2015.gada 1.janvāra ir 360 *euro*.

Tiesa uzskata, ka atbildētājam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa un spējām, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savai meitai /pers. C/ uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Tādējādi tiesa par pamatotiem atzīst prasītājas argumentus, ka ar Rīgas rajona tiesas 2012.gada 28.februāra spriedumu noteiktais uzturlīdzekļu apmērs 85,37 *euro* neatbilst Ministru kabineta noteiktajam minimālajam uzturlīdzekļu apmēram.

No lietas materiālos esošajiem pierādījumiem redzams, ka nepilngadīgajam bērnam /pers. C/, dzimušai /datums/, ir 11 gadi.

Ņemot vērā minēto, uzturlīdzekļu apmērs, ko atbildētājam ir pienākums nodrošināt savam bērnam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, ir 108 *euro* ik mēnesi jeb 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā lietā Nr. SKC-556 sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Tādējādi, tiesa atzīst, ka ir pamats uzturlīdzekļu apmēru palielināt no attiecīgās prasības celšanas dienas, t.i., no 2015.gada 13.jūlija līdz brīdim, kad bērns sasniedz pilngadību, jo, sasniedzot pilngadību, persona pati iegūst spēju realizēt civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus (civilprocesuālā rīcībspēja).

Prasītāja, sprieduma nekavējošu izpildi Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajā kārtībā nav lūgusi, tādēļ šis jautājums spriedumā netiek lemts.

Vienlaicīgi tiesa izskaidro, ka Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa paredz, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi (uzturlīdzekļi), mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 33.pants noteic, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa paredz, ja prasītājs bijis atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, tie piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 6.punktu prasības summa prasībās par maksājumu vai devumu samazināšanu vai palielināšanu ir summa, par kādu samazina vai palielina maksājumus vai devumus, bet ne vairāk kā par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 271,56 *euro* (108 *euro* – 85,37 *euro* (60 Ls) = 22,63 *euro*; 22,63 *euro* x 12 = 271,56 *euro*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 2134 *euro* ir 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*. Tādējādi no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 71,14 *euro* (271,56 *euro* x 15% = 40,73 *euro* = 71,14 *euro*).

Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem – ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķina (lietas 3.lapa) – redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu ir 10,85 *euro*, kas piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1]pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 8., 34., 35., 39., 42., 43, 93.pantiem, 96.panta piektās daļas, 97., 190., 193., 204.[1], 250.[25], 250.[27] pantiem, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt pilnībā.

Palielināt uzturlīdzekļu piedziņas apmēru un **piedzīt** no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam ik mēnesi 108 *euro* (viens simts astoņi *euro*) mēnesī, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas mēnesī, līdz bērna pilngadībai, sākot no 2015.gada 13.jūlija.

Pārtraukt uzturlīdzekļu piedziņu pēc Rīgas rajona tiesas 2012.gada 28.februāra sprieduma un Rīgas rajona tiesas izsniegtā izpildu raksta par uzturlīdzekļu Ls 60 piedziņu, kas izdots uz Rīgas rajona tiesas 2012.gada 28.februāra sprieduma civillietā Nr.C33346311, pamata.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 71,14 *euro* (septiņdesmit viens *euro* un 14 centi).

Samaksa veicama šādā kontā – saņēmējs Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22, mērķis – valsts nodeva civillietā Nr.C33350915.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,85 *euro* (desmit *euro* un 85 centi).

Samaksa veicama šādā kontā – saņēmējs: Tiesu administrācija NMR 90001672316, konts LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C33350915.

Noteikt /pers. B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesas izdevumu samaksu apliecinoši dokumenti iesniedzami Rīgas rajona tiesas Siguldā kancelejā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā 10 dienu termiņā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā n o sprieduma sastādīšanas dienas, 2015.gada 15.oktobra, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā Siguldā, Šveices ielā 27, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2]pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese A.Ilstere